

2024

Kwaliteitskader VVE

Samenvatting

Het Nieuwegeinse Kwaliteitskader is ontwikkeld in samenwerking met VVE-kinderopvang, schoolbesturen PO en gemeente. Het doel van het Kwaliteitskader VVE is om de kwaliteitseisen implementeerbaar en zichtbaar te maken en uit te nodigen tot verdere ontwikkeling van de kwaliteit. Met het kader leggen wij een groeimodel neer. Naast de resultaatafspraken zijn ambities opgenomen waaraan wij de komende jaren aan willen blijven werken.

Via zelfevaluatie monitoren wij de kwaliteit van VVE, met het doel een goed beeld te krijgen hoe eventueel een volgende verbeterslag gemaakt kan worden op de VVE-locatie en school. Wij hebben een kwaliteitskaart ontwikkeld en deze is bedoeld als instrument voor zelfevaluatie. Kinderopvang en PO verzamelen en analyseren de gegevens uit deze kwaliteitskaart om zicht te krijgen op de resultaten van handelen ten behoeve van VVE-peuters en -kleuters op de ontwikkeling.

Het meetbare resultaat dat wij hebben vastgesteld is dat *90% van de VVE-leerlingen in groep 3 kan starten met het basisaanbod en geen extra aanbod nodig heeft om mee te kunnen komen met het reguliere aanbod.*

In de subsidieregeling Nieuwegein 2019 is vastgelegd welke kwaliteit van handelen wij als gemeente verwachten bij kinderopvanglocaties die VVE uitvoeren in Nieuwegein; voor basisscholen geldt dat zij ervoor zorgen dat alle kinderen, dus ook kinderen met een VVE-toekenning, het juiste aanbod en begeleiding krijgen.

De uitvoering van de VVE valt onder het Onderwijskansenbeleid van Nieuwegein waarmee we als gemeente streven naar gelijke onderwijskansen voor alle kinderen in Nieuwegein, ongeacht hun achtergrond, sociaaleconomische status, etniciteit, geslacht of eventuele belemmeringen. Het Kwaliteitskader geeft een goed beeld van de ambities die wij in Nieuwegein hebben ten aanzien van de ontwikkelkansen voor Nieuwegeinse peuters en kleuters.

Vanuit de ambitie ieder kind een goede start te geven, zetten we in op het borgen van het kwalitatief goede aanbod van voorschoolse educatie waarin we de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd. Uiteraard werken alle aanbieders in de kinderopvang met een erkend programma voor voorschoolse educatie. Daarnaast heeft het PO de verplichting om kinderen met een VVE -toekenning vanaf de start op school extra ondersteuning en begeleiding aan te bieden. Professionals van zowel de kinderopvang als het PO hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een goed overgangsproces voor kind en ouder te bewerkstelligen. Het moet helder zijn welke extra ondersteuning er nodig is om een goede start op de basisschool te maken én uiteindelijk deel te kunnen nemen aan het basisaanbod in groep 3. In Nieuwegein hebben wij al een centraal overdrachtsformulier ontwikkeld waarin de kinderopvang feitelijke informatie kan overdragen.

Ten slotte nemen wij maatregelen om het bereik te verhogen, de geïndiceerde peuters beter in beeld te houden en een sterke inhoudelijke doorgaande lijn van de ene naar de andere voorziening te borgen.

Inhoud

1	Kwaliteitskader Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Visie op resultaten van VVE in Nieuwegein	3
1.3	Kwaliteitsdialoog VVE	4
1.4	Doel Voor- en vroegschoolse educatie	5
1.5	Wettelijk kader	5
1.6	Doelgroep VVE in Nieuwegein	7
2	Het Nieuwegeinse Kwaliteitskader	8
2.1	De belangrijkste items van het Kwaliteitskader	8
2.2	Uitgangspunten VVE-aanbod	8
2.3	Kwaliteit VVE-aanbod	9
2.4	Kwaliteitskaart VVE	9
2.5	Ouderbetrokkenheid	10
2.6	Overgang voorschoolse- naar vroegschoolse voorziening	10
2.7	Bevorderen deelname voorschoolse educatie en voorkomen uitval	11
3	Uitvoering Kwaliteitskader VVE	12
3.1	Meetbare resultaatafspraken VVE	12
3.2	Monitoring	13
3.3	Jaarlijkse kwaliteitsdialoog	13
3.4	Proces	13
3.5	Overdracht gegevens en AVG	14
3.6	Kwaliteitskader in relatie tot de SPUK Het Jonge Kind	15
Bijlage 1	Evaluatieformulier VVE	17
Bijlage 2	Pedagogisch Didactische Kwaliteitskaart voor de VVE leerlingen in de groepen 1-2	19

1 Kwaliteitskader Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

1.1 Aanleiding

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de wijze waarop gemeenten de verplichtingen nakomen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB), waaronder het beleid gericht op de voor- en vroegschoolse educatie (VVE-beleid). Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is al jaren één van de pijlers van het onderwijsachterstandenbeleid van OCW.

In juni 2021 is vastgesteld dat de gemeente Nieuwegein niet voldoet aan de wettelijke verplichting tot het maken van afspraken over de resultaten van vroegschoolse educatie. De gemeente heeft met de schoolbesturen weliswaar afspraken gemaakt in 2016, maar rapportage door de scholen vindt onvoldoende plaats. Dit betreft specifiek *WPO artikel 167 lid 1b 'maken van afspraken over resultaten vroegschoolse educatie'*. De Inspectie heeft de gemeente erop aangesproken dat niet voldaan is aan deze wettelijke eis. De inspectie eist dat de gemeente Nieuwegein zich meer inspant om te laten zien wat zij doet om de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie te versterken en wat zij daarmee bereikt.

Dit document is op 22 februari 2024 voorgelegd aan de Inspectie van Onderwijs en op 14 maart jl. is middels een brief bevestigd dat wij hiermee aan de herstelopdracht hebben voldaan.

Het Kwaliteitskader Nieuwegein 2024 is tot stand gekomen in samenwerking met vertegenwoordigers van Fluanta, stichting Robijn, Trinamiek, Kind & Co Ludens en De Toverfluit.

1.2 Visie op resultaten van VVE in Nieuwegein

Voor- en vroegschoolse educatie levert een sterke bijdrage aan de ontwikkeling van jonge kinderen. Onderzoek van prof. P. Leseman '*Resultaten uit het Pre-COOL cohortonderzoek 2016*' over kinderen met een VVE-indicatie laat zien dat deze kinderen een grote groei in taalontwikkeling doormaken en toont aan dat kinderen met een VVE-toekenning de helft tot twee derde van hun taalachterstand inhalen door het volgen van een VVE-programma. Vooral erg taalzwakke kinderen van 2 jaar laten vaak een enorme taalontwikkeling zien. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is van cruciaal belang voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Het is een belangrijke interventie die erop gericht is om kinderen gelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling.

Wij, dat wil in dit document zeggen: gemeente, VVE- kinderopvang en schoolbesturen Primair Onderwijs (PO), zijn ons ervan bewust dat vroeg starten met educatie van groot belang is. Tegelijkertijd menen wij dat met voorzichtigheid omgegaan moet worden met de opbrengsten van VVE op lokaal niveau. Tal van pedagogische onderzoeken laten immers

zien dat de ontwikkeling van jonge kinderen meer fasegewijs gaat en niet zozeer lineair¹. Toetsen van jonge kinderen staat daarom al jaren ter discussie, mede om deze reden zijn recent de kleutertoetsen definitief afgeschaft.

In Nieuwegein onderschrijven gemeente, VVE-kinderopvang en schoolbesturen PO dus volledig de nut en noodzaak van VVE, maar kijken wij met enige nuance naar de wijze waarop we de opbrengsten van VVE interpreteren en hierover het gesprek met elkaar gaan voeren. Wij voeren bij voorkeur met elkaar de kwaliteitsdialoog over de inbreng die professionals (pedagogisch medewerkers en leerkrachten in het basisonderwijs) hebben als het gaat om VVE- kinderen dan dat we op basis van opbrengsten - nu vaak via subjectieve observaties- beleidsconsequenties gaan doorvoeren. Wij beschouwen een betere kwaliteit van handelen van pedagogisch medewerkers in de kinderopvang en leerkrachten groep 1 en 2 ook als een opbrengst voor VVE. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt namelijk dat de educatieve kwaliteit bepalend is voor goede opbrengsten van VVE.

1.3 Kwaliteitsdialoog VVE

De aanpak van de gemeenten Rotterdam en Utrecht heeft ons geïnspireerd. In deze gemeenten maken de VVE-partners met elkaar een kwaliteitskader met hierin beschreven wat van professionals en organisaties die VVE uitvoeren verwacht mag worden om uiteindelijk betere opbrengsten voor jonge kinderen te kunnen realiseren. Wij hebben ervoor gekozen om de focus op het handelen van de professionals te leggen. Hun handelen, hun inbreng heeft invloed op de ontwikkeling van deze leerlingen. Immers hogere opbrengsten zijn vooral te boeken door goed professioneel handelen van pedagogisch medewerkers en leerkrachten groep 1 en 2.

In de 'Subsidieregeling Nieuwegein' is in hoofdstuk 4 *Specificatie Kinderopvang en Onderwijs* vastgelegd welke kwaliteit van handelen wij als gemeente verwachten bij kinderopvanglocaties die VVE uitvoeren in Nieuwegein; voor basisscholen geldt dat zij ervoor zorgen dat alle kinderen, dus ook kinderen met een VVE-toekenning, het juiste aanbod en begeleiding krijgen. Hierdoor voeren wij het gesprek over zaken die direct in onze invloedssfeer liggen en kunnen wij elkaar daadwerkelijk bevragen over en inspireren door elkaars VVE-aanpak.

Wij hebben met elkaar het volgende afgesproken:

- *Wij- gemeente Nieuwegein, schoolbestuurders PO en VVE- kinderopvang- voeren een Nieuwegeins Kwaliteitskader VVE in.*

Wij formuleren in dit kader onder meer welk handelen wij verwachten van de pedagogisch medewerkers en leerkrachten bij de uitvoering van VVE. De kinderopvang en het Primair Onderwijs krijgen en nemen hierbij de verantwoordelijkheid dit kwaliteitskader in te bedden in de eigen organisatie.

- *Via zelfevaluatie monitoren wij de kwaliteit van VVE.*

Dit met het doel een goed beeld te krijgen hoe een volgende verbeterslag gemaakt kan worden op de VE-locatie en school. De gemeente initieert jaarlijks in maart een evaluatie

¹ [file_e2f3198c-dcea-4379-b444-ddce9fb45105_Afstudeeronderzoek-Rijping-en-geletterdheid-in-de-kleuterkla \(1\).pdf](#)

met kinderopvang en met het PO. Hierin bespreken wij de verbeterpunten, om vervolgens, indien nodig, actie te gaan ondernemen.

- *Wij delen de aanpak met de omliggende vertegenwoordigers van onderwijs, kinderopvang en gemeenten in de regio Lekstroom.*

Onze wens is een grote mate van uniformiteit voor wat betreft het voeren van de kwaliteitsdialoog VVE, zodat dit op samenwerkingsverband niveau gevoerd kan worden. Als dit lukt, is het wenselijk dat het samenwerkingsverband hierbij ook aansluit.

1.4 Doel Voor- en vroegschoolse educatie

Wij streven naar gelijke onderwijskansen voor alle kinderen in Nieuwegein, ongeacht hun achtergrond, sociaaleconomische status, etniciteit, geslacht of eventuele belemmeringen. Elk kind verdient immers de kans om zijn of haar volledige potentieel te bereiken en succesvol deel te nemen aan het onderwijs.

De uitvoering van de VVE valt onder het Onderwijskansenbeleid van Nieuwegein waarin de volgende doelen zijn bepaald:

- Ouders meer betrekken bij de ontwikkeling van hun kind.
- Meer kwetsbare kinderen bereiken en laten profiteren van voor- en vroegschoolse educatie (VVE).
- Een betere overgang van de voorschoolse naar de (vroeg)schoolse periode.
- Deskundigheid bevorderen van professionals die te maken hebben met de doelgroep.
- Samenwerking verbeteren tussen de professionals.
- VVE en peuteropvang blijven verbeteren in een veranderende maatschappij.

1.5 Wettelijk kader

Op de voorschoolse educatie zijn verschillende wetten van toepassing. Het wettelijk kader voor de VVE is de Wet op het primair onderwijs, de wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (wko), het aanvullende Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.

De Wet op het primair onderwijs draagt gemeenten op om voorschoolse educatie te bieden aan alle kinderen die een risico op een taalachterstand hebben. De gemeente moet zorgen voor een dekkend aanbod van kwalitatief goede voorzieningen en heeft een inspanningsverplichting om alle doelgroepkinderen te laten deelnemen aan de voorschool. De wet- en regelgeving maakt hiermee een onderscheid tussen kinderen van werkende- (recht op kinderopvangtoeslag) en niet-werkende ouders en kinderen met en zonder het risico op een taalachterstand.

De wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen en het aanvullende 'Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen' en het 'Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie' stellen kwalitatieve eisen aan het aanbod voor VVE peuters.

Er is namelijk een verschil tussen locaties waar voorschoolse educatie wordt geboden en locaties waar niet expliciet een VVE- aanbod is. VE-locaties bieden een verhoogde kwaliteit ten opzichte van niet VE-locaties door de inzet van pedagogisch medewerkers geschoold in voorschoolse educatie, de inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker gericht op kwaliteitsverhoging en een pedagogisch beleidsplan, maximaal 8 kinderen per beroepskrachten en maximaal 16 kinderen per groep, de ontwikkeling wordt gestimuleerd, gevolgd en ouders worden hierbij betrokken; daarnaast wordt ontwikkelingsgericht gewerkt met o.a. een programma en er wordt een inhoudelijke overdracht 'aansluiting naar de basisschool' vormgegeven.

In de wet is geregeld dat de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt op basis van artikel 1.63 en artikel 2.21 van de Wet kinderopvang. De GGD toetst als eerstelijns toezichthouder zowel de algemene basiskwaliteit (zoals veiligheid en gezondheid) als de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie: hoeveel tijd VVE per week, groepsgrootte en dubbele bezetting, opleidings- en scholings-eisen van de VVE-beroepskrachten en gebruik van een VVE-programma. Dit legt de GGD vast in een rapport.

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt als tweedelijns toezichthouder kwaliteit kinderopvang in het algemeen, ook specifiek de kwaliteit van de uitvoering van VVE. Doel daarvan is de kwaliteit van de peuter- en kinderopvang en VVE op hoog niveau te brengen en te houden.

De gemeente maakt met kinderopvang en schoolbesturen afspraken over welke kinderen met een risico op een achterstand in aanmerking komen voor voorschoolse educatie (artikel 167, lid 1a onder 1 WPO). Gemeenten bepalen in overleg met deze partners de eigen gemeentelijke definitie van een 'doelgroeppeuter' en vraagt de jeugdgezondheidszorg (JGZ) op basis hiervan te indiceren.

Er zijn geen wettelijke bepalingen dat een gemeente een definitie moet hanteren voor de 'doelgroepkleuter'. Alleen als de gemeente hier expliciet afspraken over heeft gemaakt met schoolbesturen, bijvoorbeeld in het kader van het formuleren van VVE-resultaatafspraken, is dit aanleiding om deze doelgroep definitie mee te wegen in het oordeel 'goed' bij de Onderwijsinspectie. Hierbij kan het gaan om een doelgroep definitie die is gebaseerd op de CBS criteria, maar het kan ook gaan om andere of aanvullende criteria.

1.6 Doelgroep VVE in Nieuwegein

Kinderen tussen 2,5 en 6 jaar die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand voornamelijk op het gebied van spraak- taalontwikkeling en/of waarbij omgevingsfactoren deze ontwikkeling negatief beïnvloeden.

JGZ/ het consultatiebureau signaleert of een kind een (risico op een) onderwijsachterstand heeft. Peuters die tot de doelgroep behoren krijgen een toekenning voor VVE, gebaseerd op de hieronder benoemde indicatoren en criteria. Hierbij kijkt JGZ naar zowel de objectieve ontwikkeling van het kind als de situatie van de ouder(s) van het kind. JGZ/ het consultatiebureau stelt een (verhoogd risico op) onderwijsachterstand vast op basis van de volgende indicatoren en bijbehorende criteria:

- **Opleidingsniveau ouder(s)**

De ouder(s) hebben weinig opleidingsjaren. Het opleidingsniveau van de verzorgende ouder is maximaal VMBO basis- of kaderberoepsgerichte leerweg of maximaal twee klassen/leerjaren in een andere V(S)O- opleiding.

- **Taal-spraakachterstand**

Als er sprake is van een (dreigende) taal-spraakachterstand bij een kind van 0-4 jaar, komt een kind in aanmerking voor een VVE-toekenning.

- **Onvoldoende taalaanbod**

Er is sprake van een niet-stimulerende taalomgeving in de thuissituatie en/of onvoldoende Nederlands taalaanbod in de thuissituatie. Van onvoldoende taalaanbod is sprake wanneer het gezin minder dan 50% Nederlands spreekt in het dagelijkse leven.

Een uitzondering hierop kan gemaakt worden:

- o wanneer ouders er bewust voor kiezen geen Nederlands te spreken, maar dit wel kunnen
 - o wanneer ouder(s) in Nederland verblijven op basis van een expat status
- Beide kunnen een uitsluitingscriterium zijn voor een toekenning op grond van onvoldoende taalaanbod.

- **Sociaal-emotionele gronden**

Dit betreft het risico op achterstanden op basis van sociaal-emotionele gronden, zoals de aanwezigheid van een samenhangende complexe problematiek en/of duurzame armoedeproblematiek. Ook 'isolement' van een gezin weegt hierin mee.

- **Uitsluitingscriterium bij ontwikkelstoornis**

Het kan zijn dat een peuter wel aan de criteria voor een VVE-indicatie voldoet, maar dat hiernaast sprake is van een ontwikkelstoornis. Als een ontwikkelstoornis de reden is voor de achterstand en dit vraagt om andere en gespecialiseerdere ondersteuning/interventies dan het aanbod van VVE, geeft JGZ in dat geval geen toekenning VVE.

2 Het Nieuwegeinse Kwaliteitskader

2.1 De belangrijkste items van het Kwaliteitskader

De kwaliteit van de VVE-voorzieningen voor doelgroeppeuters definiëren we doormiddel van de volgende hoofditens:

- 1) Pedagogisch- en educatief/ didactisch handelen
- 2) VVE- aanbod
- 3) Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- 4) Ouderbetrokkenheid
- 5) Doorgaande lijn (voorschoolse t/m groep 3)
- 6) Bevorderen deelname voorschoolse educatie en voorkomen uitval

2.2 Uitgangspunten VVE-aanbod

Wij streven ernaar om een inclusieve- en stimulerende leeromgeving te creëren, waarin kinderen zich veilig, geborgen en gewaardeerd voelen. Het VVE-aanbod is gericht op het bevorderen van een brede ontwikkeling van kinderen, waarbij we niet alleen aandacht besteden aan cognitieve vaardigheden, maar ook aan sociale, emotionele, fysieke en creatieve aspecten. De leerkracht in groep 1 en 2 is bovendien in staat een beredeneerd aanbod aan te bieden en een thema rijk op te bouwen, zodat aangesloten wordt bij wat het jonge kind nodig heeft waarbij hij/ zij ten minste wordt uitgedaagd in zijn of haar taal- en rekenontwikkeling (oplopend in moeilijkheidsgraad).

In de nabije toekomst willen wij de mogelijkheid bieden aan pedagogisch medewerkers van de peutergroep en leerkrachten van de vroegschool om bij elkaar op de groep te kijken, zodat er een cultuur ontstaat van samen leren; door het delen van kennis, elkaar advies geven, elkaar en de leerlingen observeren.

Daarnaast hechten wij veel waarde aan de samenwerking met ouders en verzorgers. Wij willen een partnerschap met hen opbouwen, zodat ouders/verzorgers zich ondersteund voelen en betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind.

De betrokkenheid van ouders levert een belangrijke bijdrage aan de leerresultaten en taalontwikkeling van kinderen. Als ouders thuis ook educatieve activiteiten met hun kinderen uitvoeren, veel praten met hun kind en betrokken zijn bij hetgeen een kind meemaakt op de voorschool en in groep 1/2, leidt dat tot hogere opbrengsten van VVE. Ouderbetrokkenheid draagt dus bij aan de kwaliteit van de VVE, waardoor de effecten ervan langer doorwerken in het leven van deze kinderen.

2.3 Kwaliteit VVE-aanbod

Vanuit de ambitie ieder kind een goede start te geven, zetten wij in op het borgen van het kwalitatief goede aanbod van voorschoolse educatie waarin wij de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd. Uiteraard werken alle aanbieders in de kinderopvang met een erkend programma voor voorschoolse educatie. Daarnaast heeft het PO de verplichting om kinderen met een VVE- toekenning vanaf de start op school extra ondersteuning en begeleiding aan te bieden.

De kwaliteit van het aanbod hangt ook samen met het handelen van de professional op de voorschoolse groep. De pedagogisch medewerker nodigt het kind met beredeneerd aanbod uit tot het zetten van de volgende stap. Een VVE-programma ondersteunt hierbij. Het educatief/didactisch handelen van de pedagogisch medewerker en leerkracht stelt jonge kinderen in staat tot leren en ontwikkelen passend bij hun ontwikkelingsfase en is zichtbaar en merkbaar in de groep.

Kwaliteit komt ook tot uitdrukking in de verbinding met de omgeving. Voorschoolse educatie staat niet op zich; er is een relatie met de omgeving van de peuter.

Voor de ontwikkeling van jonge kinderen is een ononderbroken leer- en ontwikkellijn essentieel. Om dit voor elkaar te krijgen, zijn zowel een sterke inhoudelijke doorgaande lijn als een kind- en oudervriendelijk overgangsproces van de ene naar de andere voorziening belangrijk.

Het is daarbij, naast het borgen van de VVE-kwaliteit door het maken van resultaatafspraken, van belang om het bereik van voorschoolse educatie in kaart te brengen, in te zetten op het verhogen van deelname aan VVE en voorkomen van uitval. Vanuit het perspectief van gelijke onderwijskansen zouden kinderen ongeacht hun achtergrond of het opleidingsniveau van hun ouders zonder of met beperkte achterstand naar het basisonderwijs moeten kunnen gaan en hun eigen potentieel kunnen waarmaken; deelname aan VVE draagt bij aan gelijke onderwijskansen. Ouderbetrokkenheid, aandacht voor signalering en doorverwijzing en oog voor een vloeiende overgang naar het primair onderwijs zijn zaken die bijdragen aan de hoge kwaliteit waarnaar wij streven.

2.4 Kwaliteitskaart VVE

Vanuit de Pedagogisch Educatieve Kwaliteits Kaart (PEKK) die gebruikt wordt in de kinderopvang door de VE-coaches om systematisch aan het werk te gaan met het verhogen van de kwaliteit van de VE / het handelen van de medewerker én het waarderingskader hebben we een *Nieuwegeins Kwaliteitskaart* ontworpen. Deze kwaliteitskaart is bedoeld als instrument voor zelfevaluatie en is erop gericht om het handelen van de medewerkers een kwaliteitsimpuls te geven. Hiermee kunnen wij resultaatafspraken maken over het handelen m.b.t. kinderen met een VVE-toekenning. Zowel kinderopvang als het PO gebruiken de kwaliteitskaart.

Gemeente Nieuwegein, kinderopvang en het PO werken op deze manier samen aan de verhoging van de kwaliteit van de pedagogische- en educatieve praktijk. Waarbij de nadruk ligt op duurzaamheid, gezamenlijkheid en op reflectie.

PEKK lijst (kinderopvang)	PDKK lijst (basisonderwijs groep 1-2)
- Pedagogische handelen - Educatief handelen - Speelleeromgeving - Groepsmanagement - Handelingsgericht/ontwikkelingsgericht werken - Ouderbetrokkenheid - Doorgaande lijn onderwijs	- Pedagogische handelen - Didactisch handelen - Aanbod - Zicht op ontwikkeling en begeleiding - Ouderbetrokkenheid - Doorgaande lijn voorschoolse educatie t/m groep 3 basisschool

2.5 Ouderbetrokkenheid

De cognitieve- en talige ontwikkeling van jonge kinderen vindt vooral plaats in de thuissituatie. Dat betekent dat ouders een cruciale rol kunnen vervullen wanneer zij actief worden betrokken bij dit ontwikkelingsproces. Niet alle ouders slagen er in om hun kind stabiliteit en een stimulerende leeromgeving te bieden. Voor het vergroten van de opvoedvaardigheden en betrokkenheid bij (kwetsbare) ouders willen wij met de SPUK middelen Kansrijke Wijk het huidige ondersteuningsaanbod binnen de Centrale Wijken versterken, verruimen en het deelnamepercentage verhogen door meer bekendheid en meer nabijheid te creëren. Wij hebben in Nieuwegein vanuit het Onderwijskansenbeleid al goede ervaringen met laagdrempelige activiteiten vanuit het voorliggend veld, zoals leesactiviteiten in de bibliotheek, taaltrainingen voor ouders op de school van hun kind en uitvoering van het programma Thuis in Taal. De samenwerking met ouders heeft laten zien een positief effect op de ontwikkeling van kinderen te hebben. Iedere VVE-locatie (zowel kinderopvang als PO) geeft uitvoering aan het ouderbetrokkenheidsbeleid dat binnen de normale (wettelijke) taak hoort.

2.6 Overgang voorschoolse- naar vroegschoolse voorziening

Een soepele doorgaande lijn van voor- naar vroegschool is belangrijk voor succesvolle VVE. In het Besluit kwaliteit kinderopvang is vastgelegd dat kinderopvangaanbieders in hun pedagogisch beleid moeten vastleggen op welke wijze:

- naar een doorlopende ontwikkellijn met het onderwijs wordt gestreefd;
- met toestemming van de ouders de kennis over de ontwikkeling van het kind wordt overgedragen aan de school.

Ook tussen gemeente en VVE-aanbieders (kinderopvang en schoolbesturen) moeten er afspraken gemaakt worden over de doorgaande lijn. Professionals van zowel de kinderopvang als het PO hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een goed overgangsproces voor kind en ouder te bewerkstelligen. Een belangrijk onderdeel hierin is de overdracht van gegevens, opdat relevante informatie over hoe het kind zich heeft ontwikkeld in de groep, overgedragen wordt aan de basisschool waar het kind naar toe gaat. Het moet helder zijn welke extra ondersteuning er nodig is om een goede start op de basisschool te kunnen maken én uiteindelijk deel te kunnen nemen aan het basisaanbod van groep 3. Zeker voor kinderen die extra aandacht nodig hebben om goed te kunnen ontwikkelen en leren, is een juiste overdracht van groot belang.

In Nieuwegein hebben wij al een centraal overdrachtsformulier ontwikkeld waarin de kinderopvang feitelijke informatie kan overdragen. Vanwege de beperkte beschikbare uren zal op dit moment niet altijd een warme overdracht plaats kunnen vinden. Wel kijken we naar de mogelijkheden om hierin een goede afstemming te vinden.

2.7 Bevorderen deelname voorschoolse educatie en voorkomen uitval

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende voorschoolse voorzieningen, in aantal en spreiding. JGZ zorgt voor de indicering en toeleiding van kinderen met risico op een onderwijsachterstand. De feitelijke verantwoordelijkheid voor inschrijving en deelname aan voorschoolse educatie ligt bij de ouder(s). Het is voor de ontwikkeling van de doelgroeppeuters van belang dat zij ook daadwerkelijk op een (VVE-geregistreerde) kinderopvang geplaatst worden.

Het is allereerst belangrijk om het aantal VVE- kinderen in beeld te hebben. Over wie hebben wij het en hoe zijn zij verspreid over de voor- en vroegschool. Om meer inzicht te krijgen in het aantal en type toekenningen, de toeleiding van VVE- kinderen en de daadwerkelijke afname van VVE-aanbod maken wij vanaf januari 2024 gebruik van de Peutermonitor. Met dit instrument krijgen wij inzicht in het aantal peuters in de gemeente, in welke wijken zij wonen en of VVE- peuters gebruikmaken van één van de beschikbare voorschoolse voorzieningen.

Met de Peutermonitor is het ook mogelijk om informatie te verkrijgen over peuters die een VVE-toekenning hebben, maar (nog) geen plek hebben in de kinderopvang. Als de redenen voor het niet gebruik van de VVE- toekenning bekend zijn, kunnen medewerkers van de JGZ, en/of gemeente hier gericht actie op ondernemen om zodoende het bereik van de VVE- peuters zo hoog mogelijk te krijgen. Wachtlijstproblematiek blijft door de Peutermonitor goed in beeld, zodat hierop gericht actie kan worden ondernomen.

3 Uitvoering Kwaliteitskader VVE

3.1 Meetbare resultaatafspraken VVE

De resultaatafspraken in dit kwaliteitskader zijn tot stand gekomen met vertegenwoordigers van de VVE-kinderopvang, schoolbesturen PO en gemeente. Er is afgesproken dat de uitwerking is gericht op kwaliteit van het handelen van de professional en niet op percentages gebaseerd op SLO-doelen of de kleutertoetsen (kwantitatieve afspraken). De resultaten gaan over de gewenste invloed van vroegschoolse educatie op de ontwikkeling van jonge kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal. De meerwaarde van het maken van deze resultaatafspraken is dat hiermee de dialoog over de opbrengsten van VVE gevoerd kan worden.

Het eerste uitgangspunt om tot meetbare resultaatafspraken te komen, is dat VVE-kinderopvang en het onderwijs in Nieuwegein dezelfde Kwaliteitskaart hanteren. Daarnaast is er een inspanningsverplichting om gezamenlijk aan de gestelde kwaliteitseisen te werken. Kinderopvang en PO verzamelen en analyseren de gegevens uit deze Kwaliteitskaart om zicht te krijgen op de resultaten van handelen ten behoeve van VVE-geïndiceerde peuters op de ontwikkeling.

Het meetbare resultaat dat wij hebben vastgesteld is dat ***90% van de VVE-leerlingen in groep 3 kan starten met het basisaanbod en geen extra aanbod nodig heeft om mee te kunnen komen met het reguliere aanbod.***

De voorwaarde is dat wij inzicht hebben in het volgende:

- hoeveel kinderen met een VVE- toekenning ingeschreven staan op de verschillende VVE peuterlocaties
- Hoeveel kinderen vanuit de VE instromen per basisschool
- Hoeveel van deze kinderen het basisaanbod in groep 3 krijgen (en waarbij het VVE aanbod dus een positieve uitwerking heeft gehad).

Deze resultaatafspraken gaan dus vooral over wat een voorschool/school als toegevoegde waarde heeft ter bestrijding van onderwijsachterstanden en er is dus minder focus op het effect op kindniveau.

3.2 Monitoring

De gemeente voert de regie over de monitoring van het VVE-beleid.

Om de kwaliteit van het aanbod VVE in zowel de voorschoolse periode als de vroegschoolse periode in kaart te brengen, hebben wij de volgende monitorafspraken gemaakt:

- *Zelfevaluatie*

Binnen de voor- en vroegschoolse voorzieningen wordt een systeem van zelfevaluatie gebruikt (zie bijlage). Op basis van de ingevulde evaluatie voert de gemeente (één maal per jaar in maart) gesprekken met de VVE-kinderopvang en met de schoolbesturen om zicht te houden op de kwaliteit en eventueel afspraken te maken over verbeteringen. In de vroegschoolse periode is VVE onderdeel van de interne kwaliteitscyclus van zelfevaluatie/managementgesprekken.

In de groepen 1 en 2 wordt één keer per jaar tussen september en december de PDKK lijst afgenomen m.b.t. de VVE leerlingen. Met deze gegevens kan het evaluatieformulier ingevuld worden. Het evaluatieformulier stuurt het schoolbestuur samen met het overzicht VVE-leerlingen (aantallen) naar de gemeente.

3.3 Jaarlijkse kwaliteitsdialoog

In Nieuwegein voeren wij minstens één keer per jaar aan het einde van het eerste kwartaal een kwaliteitsdialoog en dragen gemeente, VVE-kinderopvang en het onderwijs zorg voor het maken van afspraken over de resultaten van vroegschoolse educatie. Wij bespreken goede voorbeelden en bepalen waarop het komend jaar geïnvesteerd moet worden om de kwaliteit te verbeteren. In gezamenlijkheid kiezen wij een thema waarop bijvoorbeeld een gezamenlijk trainingsaanbod wordt gedaan.

3.4 Proces

Het proces begint met een juiste registratie van doelgroeppeuters in de Peutermonitor door JGZ en de VVE-kinderopvang en de overdracht van gegevens van de kinderopvang naar het onderwijs.

Vervolgens registreert elke school in het leerlingvolgsysteem, zoals Parnassys, door aan te klikken bij de aanmelding/ inschrijving dat de betreffende leerling een VVE-indicatie heeft. Hoewel de VVE-deelname niet altijd wordt opgenomen in het administratiesysteem/ leerlingvolgsysteem, is dit overigens al wel wettelijk verplicht. Enkel op deze manier is het mogelijk om deze leerlingen in beeld te blijven houden.

Daarnaast wordt tussen september en december in groep 1 - 2 de PDKK lijst afgenomen, zodat met deze gegevens het evaluatieformulier ingevuld kan worden. Dit evaluatieformulier moet één keer per jaar ingevuld en uiterlijk 31 januari doorgestuurd worden naar het schoolbestuur. Op bestuursniveau worden de gegevens van de verschillende basisscholen verzameld.

De gemeente initieert jaarlijks in maart een evaluatie met VVE-kinderopvang en schoolbestuurders, zodat de gemeente zicht krijgt op de kwaliteit van VVE. Hierin worden verbeterpunten behandeld en zal indien nodig actie worden ondernomen. Op deze manier wordt de Kwaliteitsdialoog gevoerd tussen de kinderopvang, onderwijs en de gemeente Nieuwegein.

N.B. Voor deze data is gekozen, omdat het ministerie van OCW jaarlijks een vragenlijst stuurt ter verantwoording van LEA en VVE die vóór 1 april ingestuurd moet worden. Elke gemeente moet voldoen aan de verplichting om periodiek gegevens te verstrekken aan de minister van OCW over de uitvoering van de gemeentelijke taken rondom het onderwijsachterstandenbeleid.

De analyse van resultaten door schoolbestuurders is input is voor de Kwaliteitsdialoog in groter verband. De gegevens zijn op deze manier niet herleidbaar tot individuele scholen. Binnen elke school neemt een vast persoon de PDKK af, denk aan een IB-er of directeur. Een IB-er lijkt het meest logisch, omdat deze zich bezighoudt met de kwaliteit van handelen en met de onderbouwcollega's de thema's bespreekt die extra behandeld moeten worden.

Over de registratie en monitoring van deze peuters maken wij de volgende afspraken:

- Via de Peutermonitor registreren en monitoren JGZ, VVE-kinderopvang en gemeente het bereik van geïndiceerde peuters.

- Van iedere doelgroeppeters houdt JGZ bij of hij/zij ook daadwerkelijk geplaatst is op een voorschoolse voorziening met VVE-aanbod.

Als een peuter wel een VVE-indicatie heeft maar niet op een voorschoolse voorziening wordt geplaatst, is er sprake van non-bereik.

- Vanuit de VVE doelstellingen bezien is een plaatsing bij gastouders of informele opvang (opa's, oma's) ook een vorm van non-bereik.

3.5 Overdracht gegevens en AVG

Sinds mei 2018 is het verzamelen van gegevens enigszins gecompliceerder geworden door de AVG. Een heel belangrijk 'kompas' voor het handelen is dat professionals de wettelijke opdracht hebben om het belang van het kind altijd voorop te stellen. Deze opdracht staat geformuleerd in art.3 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK):

“Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.”

Daarnaast vindt uitwisseling van informatie rondom de overgang naar het basisonderwijs plaats op basis van het transparantiebeginsel en niet het toestemmingsvereiste. Deze verandering vloeit voort uit de systematiek van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In tegenstelling tot wat soms wordt gedacht, is de AVG geen belemmering voor het overdragen van persoonsgegevens. Het is andersom: De AVG is juist ontwikkeld om op zorgvuldige wijze uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk te maken.

Het is belangrijk dat ouders al in een vroeg stadium weten dat een goede doorgaande ontwikkeling een doel is van de voorschoolse voorziening. Door hen op de hoogte te brengen van het beleid ten aanzien van een kind- en ouderfriendly overgang, zal het als vanzelfsprekend worden ervaren dat er later een overdracht zal plaatsvinden. Wanneer een kind drie jaar is geworden, is het zinvol het proces en de procedure van overdracht opnieuw met ouders te bespreken.

Door duidelijk aan ouders uit te leggen wat er gedeeld gaat worden, met wie en vooral waarom, en daarbij samen te kijken wat ieders aandeel in de overdracht kan zijn, wordt voorkomen dat ouders verrast zijn. Door hen overal bij te betrekken en de gelegenheid te geven de informatie die gedeeld wordt te bespreken en eventueel aan te vullen, wordt tegemoetgekomen aan het transparantiebeginsel binnen de AVG.

Hoewel ouders bij het afgeven van de VVE-toekenning schriftelijk toestemming geven voor het delen van informatie, kan het voorkomen dat ouders niet willen dat informatie over hun kind wordt gedeeld met de toekomstige basisschool van hun kind. Deze bezwaren worden serieus genomen en meegenomen in de afweging om wel of niet informatie te delen. In het overdrachtsformulier noteert de kinderopvang in dergelijke gevallen dat ouders geen informatie over hun kind willen delen. Het belang van het kind staat altijd voorop.

3.6 Kwaliteitskader in relatie tot de SPUK Het Jonge Kind

Tevens nemen wij middels de SPUK Kansrijke Wijk, specifiek SPUK Het Jonge Kind, de volgende maatregelen om het bereik te verhogen, de geïndiceerde peuters beter in beeld te houden en een sterke inhoudelijke doorgaande lijn van de ene naar de andere voorziening te borgen:

Inzetten toeleidingsconsulent VVE

Om het verschil van het aantal VVE-toekenningen en het daadwerkelijke gebruik van het VVE-aanbod te verkleinen, willen wij ouders/verzorgers en hun kinderen beter gaan begeleiden richting de VVE. Dit willen wij doen door een toeleidingsconsulent in te zetten binnen de JGZ. Deze toeleider neemt outreachend contact op met ouders na het afgeven van de VVE-toekenning om te kijken of ze hulp nodig hebben in de toeleiding daar naartoe. De toeleider werkt vanuit de wijk en kijkt ook breder dan enkel de toekenning, sluit aan bij de behoeften van het kind en de ouders en maakt de stap richting het VVE-aanbod en of andere ondersteuning kleiner. De rol van de toeleider stopt na de toeleiding.

Inzetten Intern Regisseur VVE

Er zijn kinderen die nu soms tussen wal en schip vallen of uit beeld verdwijnen, omdat de regie op hun ondersteuningsvragen niet helder is belegd. De kinderopvang kan deze ondersteuningsvragen signaleren, maar is (bij complexe vraagstukken) handelingsverlegen als het gaat om het inzetten van ondersteuning. Een intern regisseur kan de regie pakken in dergelijke situaties. Het gaat om de regie over het interne proces en hij/zij biedt ondersteuning aan pedagogisch medewerkers bij inzet van het aanbod op de groep.

MDO binnen de voorschoolse voorzieningen

Daarnaast wordt samen met de intern regisseur een werkwijze voor multidisciplinair overleg (MDO) opgezet die zoveel mogelijk aansluit op de MDO-werkwijze in het onderwijs. Het MDO wordt georganiseerd bij complexe vraagstukken die in samenhang met externe professionals met eigen expertise moeten worden besproken en aangepakt. Dit zal de

integrale samenwerking verbreden en verbeteren en draagt daarnaast bij aan het succes van een kind op de VVE.

Inzetten Pedagogisch Medewerker Passende Kinderopvang (PM PK)

De PM PK is tevens inzetbaar voor elke kinderopvanglocatie met VVE-aanbod en werkt samen met en aanvullend op de intern regisseur. Daar waar de regisseur zich vooral bezighoudt met de regie op de ondersteuning, is de PM-PK de medewerker die de pedagogisch medewerkers adviseert en helpt bij de ondersteuningsvragen van een kind op de VVE. Het gaat hierbij om observeren, het meeschrijven van een ondersteuningsplan op maat en het ondersteunen bij het uitvoeren van de extra ondersteuning aan kinderen als derde PM-er op de groep. Zo levert de PM PK ook een bijdrage aan het handelingsgericht werken waardoor kinderen beter individueel worden ondersteund en zij meer profijt hebben van de VVE-groep en niet uitvallen op de VVE-groep.

Uitbreiding inzet professional jonge kind bij sociaal team Geynwijs

Binnen het team Geynwijs op school is reeds (beperkte) inzet en expertise binnen de kinderopvang georganiseerd. Hij/zij is de vaste contactpersoon voor de kinderopvang (inclusief VVE-groepen) en vormt de toegang tot specialistische jeugdhulp. Hij/zij kent de weg binnen het specifieke zorglandschap voor jonge kinderen, is een vast gezicht voor de betrokken professionals binnen het MDO en voor ouders vanaf het begin. Vroegtijdige inzet van jeugdhulp of ondersteuning uit het voorliggend veld aan het gezin kan in veel gevallen helpen bij succesvolle deelname aan de VVE of uitval voorkomen.

Competenties van professionals versterken d.m.v. opleiding en coaching.

Door de samenwerking tussen het voorliggend veld, kinderopvang, primair onderwijs, samenwerkingsverband, de JGZ en sociaal team te verstevigen, creëren wij met elkaar meer kennis om ontwikkelachterstand, en/of zorgen in het gezin te signaleren. Door met elkaar periodiek en constructief over signalen te praten ontstaat bij professionals een groter bewustzijn en oog hiervoor. Wij kiezen er bewust voor om voor leerkrachten, pedagogisch medewerkers en overige professionals een gezamenlijk professionaliseringsaanbod te organiseren. Hiermee worden niet alleen hun competenties versterkt, maar leren zij elkaar en elkaars expertise/taal ook beter kennen.

Bijlage 1 Evaluatieformulier VVE

Basisscholen Nieuwegein

In de groepen 1 en 2 wordt 1x per jaar tussen september en december de PDKK lijst afgenomen m.b.t. de VVE leerlingen. Met deze gegevens kan het evaluatieformulier ingevuld worden. Het evaluatieformulier dient doorgestuurd te worden naar het bestuur. Het formulier moet uiterlijk 31 januari door het bestuur ontvangen zijn.

Schooljaar:

Naam school:

Naam contactpersoon:

Functie:

Start schooljaar:

Aantal leerlingen in groep 1/2	
Aantal leerlingen in groep 1/2 met een VVE indicatie	
Aantal leerlingen in groep 3	
Aantal leerlingen in groep 3 met een VVE indicatie	
Aantal leerlingen in groep 3 met een VVE indicatie die starten met het basisaanbod (dus geen extra ondersteuning nodig)	

Instroom gedurende schooljaar:

Totaal aantal leerlingen dat instroomt in groep 1/2	
Aantal leerlingen dat instroomt in groep 1/2 met een VVE indicatie	

Analyse PDKK lijsten op schoolniveau:

Op schoolniveau moet er gekeken worden naar de onderwerpen van de PDKK lijst. Hoe wordt er schoolbreed gescoord op deze onderwerpen?

1 = in ontwikkeling

2 = voldoende zichtbaar

3 = goed zichtbaar

Aantal kleutergroepen				
	1	2	3	Opmerkingen
1. Pedagogisch handelen				
2. Didactisch handelen				
3. Aanbod				
4. Zicht op ontwikkeling en begeleiding				
5. Ouderbetrokkenheid				
6. Doorgaande lijn (voorschoolse t/m groep 3)				

Top: Wat gaat er bij jullie op school goed als het gaat om VVE leerlingen en hun ontwikkeling?
Waardoor komt het dat dit bij jullie op school zo goed loopt?

Tip: Wat heeft er bij jullie op school aandacht nodig als het gaat om VVE leerlingen en hun ontwikkeling? Wat hebben jullie hierbij nodig?

Bijlage 2 Pedagogisch Didactische Kwaliteitskaart voor de VVE leerlingen in de groepen 1-2

School:	
Leerkracht:	
Datum:	

Onderwerpen:

- Pedagogisch handelen
- Didactisch handelen
- Aanbod
- Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- Ouderbetrokkenheid
- Doorgaande lijn voorschool t/m groep 3 van de basisschool

Schaal 1 t/m 3:

1 = in ontwikkeling

2 = wordt voldoende beheerst

3 = wordt goed beheerst

Pedagogisch handelen	1	2	3
De leerkracht:			
Begeleidt interacties bij VVE leerlingen			
Denkt na welke kinderen elkaar kunnen stimuleren in de interactie en koppelt bij activiteiten deze leerlingen aan elkaar			
Verwoordt en ondertitelt de handelingen en emoties van het kind en zichzelf en voert actief gesprekken met de VVE leerlingen			
Top:	Tip:		

Didactisch handelen		1	2	3
De leerkracht:				
Differentieert in aanbod, speelt in op verschillen tussen de kinderen en speelt in op de behoefte van deze kinderen				
Handelt hierin pro-actief en denkt op voorhand na over extra begeleidingstijd				
Benoemen, verwoorden en ondertitelen van voorwerpen en handelingen: - (Niet talige) kinderen uitdagen tot gesprek - Ondersteunen met woorden, plaatjes en gebaren - Feedback geven die kinderen verder kan helpen - Kinderen aanzetten tot denken				
Zorgt voor activiteiten en materialen waarbij alle ontwikkelingsgebieden en met name meer spraak-/taalactiviteiten aan bod komen				
Is zich bewust van de terloopse momenten en grijpt deze momenten om de taal te stimuleren				
Top:	Tip:			

Aanbod		1	2	3
De leerkracht:				
Zorgt ervoor dat in de inrichting en het aanbod de verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen, passend bij de VVE leerlingen				
Zorgt voor een goed en doordacht taalgericht aanbod met voldoende echte, open, natuurlijke, educatieve en uitdagende materialen				
Heeft het materiaal speciaal voor VVE leerlingen gelabeld en geordend, zodat kinderen zelfstandig aan de slag kunnen				
Werkt planmatig en doelgericht bij de inzet van het taalmateriaal (wat, wanneer)				
Denkt na over het extra (woordenschat) aanbod bij de thema's				
Top:	Tip:			

Zicht op ontwikkeling en begeleiding		1	2	3
De leerkracht:				
Houdt zicht op de ontwikkeling en groei van de VVE leerlingen d.m.v. het leerlingvolgsysteem				
Heeft bij de start op de basisschool planmatig beschreven (handelingsplan/groepsplan/groeidocument) hoe de (extra) begeleiding en het aanbod voor de VVE leerlingen georganiseerd wordt om uiteindelijk de doelen van eind groep 2 te beheersen				
Heeft de activiteiten voor de VVE leerlingen voorbereid: - Weet wat de doelen zijn - Weet welke materialen hierbij nodig zijn - Weet wanneer er materialen moeten worden toegevoegd of weggehaald worden in de hoeken				
Besprekt bovenstaande, indien de begeleiding wordt uitbesteed met desbetreffende medewerker. De leerkracht is eindverantwoordelijk voor de extra begeleiding van de VVE leerlingen				
Weet welke begeleiding van de VVE leerlingen in het basisaanbod is opgenomen				
Top:	Tip:			

Ouderbetrokkenheid		1	2	3
De leerkracht:				
Heeft meer contact met ouders van VVE leerlingen over de dagelijkse gang van zaken om ouders op de hoogte te houden van de ontwikkeling van hun kind in de breedste zin van het woord				
Werkt samen met de ouders en ouders worden actief betrokken bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind (denk aan spelletjes, lezen, activiteiten op school, thema woordenlijsten)				
Top:	Tip:			

Doorgaande lijn voorschool t/m groep 3		1	2	3
De leerkracht:				
Zoekt actief contact met de voorschool en vraagt om een 'warme'overdracht van kindgegevens				
Kent de samenwerkingsafspraken tussen de voorschool en de basisschool				
Stemt eind groep 2 af met de leerkracht van groep 3 of de leerling deel kan nemen aan het basisaanbod van groep 3				
Top:	Tip:			